

Human forever visar en annan form av omsorg

Framtiden för äldreomsorgen är dyster. Kommunerna står inför att rekrytera personal och att behålla den personal som finns. Vårdprogrammen på gymnasieskolorna går halvtomma och arbetsvillkoren för anställda är inte sällan påfrestande både vad gäller schemaläggning och löner. På boenden där personer med demenssjukdom flyttar in hinner personalen oftast bara med det mest nödvändiga och livskvaliteten för omsorgstagarna sjunker när aktiviteter uteblir. Bland personalen kan det saknas såväl utbildning som språkförmåga och motivation. Kommuner lockar med gratis körkort till den som väljer att läsa vård- och omsorgsprogram och undersköterskeyrket har fått en legitimation från Socialstyrelsen, men det biter knappast. Inte så konstigt kanske när den allmänna bilden av äldrevården är att undersköterskor torkar bajs hela dagarna.

I denna mörka dy dimper dokumentärfilmen *Human forever* ner, utsedd till årets bästa dokumentär på flera filmfestivaler. 55 miljoner människor över hela världen lever med någon form av demenssjukdom i dag och inom de kommande tjugo åren förväntas andelen fördubblas. Var femte person väntas drabbas. 24-åriga Teun flyttar in på ett äldreboende i Holland för att lära känna de boende där. Det är en stundom deprimerande scen. Under tre år reser han till otaliga platser på jorden för att se hur demenssjukdom hanteras i andra länder och om det finns något att lära av dem. Det är på många sätt en alldeles fantastisk film, till allra största delen beroende på Teuns ljuva förhållningssätt till de gamla.

Kanske blir effekten starkare hos mig som lever utanför vården, kanske är det mer igenkänning för de som jobbar i vården varje dag, men jag hoppas att filmen och Teun ändå kan bli en inspiration för både nuvarande och kommande vårdpersonal. Det är trots allt de som kan påverka tillvaron

för personer som inte längre kan bo hemma eller klara sig själva. Teuns besök och samtal med de äldre värmer och livar upp, men tyvärr saknar jag en del perspektiv från de som arbetar med äldre. De syns i bakgrunden, men träder inte fram riktigt. Det eviga dilemma visas tydligt, det mellan frihet och trygghet. Att personer med demens rör sig fritt ute bland människor i samhället med risk för att de råkar illa ut eller att utrymmet begränsas till ett tryggt boende där livet blir en enda lång väntan.

På ibland låsta vårdhem i västländer sitter katatoniska äldre hopsjunkna i fåtöljer och stirrar ut i tomma intet, några sitter framåtlutade med pannan mot bordsskivan och... sover? Andra är desto mer rörliga och kan relatera, men är likväl inlåsta och blickar ut på världen. I fattigare länder som Moldavien samsas alla avvikande personer på samma form av gruppboende oavsett diagnos, men Teun finner ändå en gemenskap där som han inte ser hemma. I länder som Sydafrika är det ofta något av barnen som bor hemma hos sin minnessjuka förälder och tar hand om dygnet runt. I detta fallet hävdar dottern att det är ett privilegium eftersom syskonen ser till att de får allt de behöver, men sett från vår del av världen inställer sig ändå frågan om det är värt uppoffringen. Vi har ju skapat institutioner just för att unga människor inte ska bli bundna till sina gamla föräldrar utan i stället kunna leva sina egna liv.

Idealet ligger förmodligen som alltid någonstans mittemellan. Teun visar vilken skillnad det blir om de boende får vara delaktiga i vardagsarbetet och inte bara blir passiva mottagare. Men vilka ska då utföra omsorgen i framtiden? Kanske räcker inte ens Teuns entusiasm för att locka ungdomar. Men måste unga bestämma sig direkt? Kanske skulle samhället erbjuda bättre möjligheter att göra en andra karriär mitt i livet. Vi förändras, vi blir mer mogna och börjar se den större bilden, bortom de kanske fem procent bajstorkande som ingår i jobbet, och kan därmed uppbringa ett förhållningssätt

till våra äldre som visar att vi är människor hela livet, för evigt.

Human Forever

Regi: Jonathan de Jong

Distributör: CINECCT

[Länk till trailer.](#)

